

Drøftelse og Betragtning, og det kan heller ikke nægtes, at den snart har modtaget en saadan. Der er alligevel en Rante, som har gjort sig gjældende hos mig, og som foresvæver mig, men som forekommer mig ikke at være klart nok berøvet af de mange foregaaende Talere. Dette er Grunden til, at jeg har begjæret Ordet, og jeg skal nu søge at anskueliggjøre denne Rante saa godt jeg kan. De Punkter, jeg nærmest vil komme til at berøre, er Spørgsmaalet om de værdige Trængende og deres Stilling ligeoverfor de saakaldte Fattiggaarde, saavel som Humanitet, Moralitet og Økonomi. Jeg har et sjevt Die til disse Fattiggaarde, og jeg har et meget sjevt Die til alle de Skyggesider, som flåbe ved dem. Vel undgaar det ikke mit Blik, at disse Fattiggaarde have deres gode Sider, og det undgaar heller ikke mit Blik, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgtreds (Th. Nielsen) forleden Dag pegede hen til, nemlig at der ogsaa er Skyggesider udenfor Fattiggaardene. Jeg veed meget godt, hvad det var, hvortil det ærede Medlem egentlig sigtede, det var de Tilfælde, hvort enkelt Mænd eller Koner, som bo for sig selv i Guller eller Bærelser omkring paa Landet, ere syge og afsælbige og ikke kunne hjælpe sig selv. Jeg er ikke blind for, at dette har sine meget store Skyggesider; jeg har selv set det; det kan være megen Glendighed, og under saadanne Omstændigheder kunne Fattiggaardene være paa deres Sted, naar de opfylde den Betingelse, som de egentlig skulle, nemlig at være et hyggeligt og godt Hjem for værdige Trængende. Overalt hvor jeg har set disse Fattiggaarde anvendes, ere de mest blevne anvendte i Økonomiens Tjeneste, og ere blevne anvendte saaledes, at de have skudt baade Humanitet og Moralitet til Side, men mest dog Humanitet. Det er beklageligt, og naar de anvendes saaledes, er jeg en stor Fader af Fattiggaarde. For nærmere at anskueliggjøre dette, skal jeg tillade mig at nævne et enkelt Exempel. Jeg har kjendt en Kone, som havde et jordløst Hus, og som lod sin Datter faae Huset; men forinden fik hun nogen Hjælp fra Fattigvæsenet. Datteren, som faar Huset, bliver gift med en Bøver, og de kunne til Nød slaa sig igjennem. Nu er der imidlertid for kort Tid siden blevet bygget en Fattiggaard. Inden den blev bygget, blev denne Kone betragtet som et værdigt trængende Individ, og hun nød saaledes fuld Almisse, som man kalder det, eller fuld Fattigunderstøttelse; men efter at Fattiggaarden er bleven bygget siger Økonomien: Vi skulle have Alle samlede paa eet Sted — dette fordrer Økonomien, det kan jeg ikke benægte, det er fuldkommen rigtigt — og da vi nu have bygget Fattiggaarden, skulle vi ogsaa have noget at bruge den til; vi maa have dem alle derind uden Undtagelse. Der gjøres dog en lille Undtagelse fra denne Regel, som forøvrigt er bleven fulgt ved alle de Fattiggaarde, jeg kjender, idet Sogneraadet siger:

J kunne nok blive frie for at komme paa Fattiggaarden, men saa faae J kun 10 Rd. Det er ganske vist Noget, men det er dog hverken til at leve eller at dø af; det er saa godt som at sige, at de Bedkommende skulle derind, hvis ikke særegne Omstændigheder ere tilstede. Det er der nu ganske vist for denne Kone, thi hun bor næved Præsten og Skolelæreren, som have Hjerte til at gjøre Godt (Afbrydelse). Ja, der kan ogsaa være Bønder, der have Hjerte til at gjøre Godt. Hun faar Hjælp fra dem, og hun er meget glad over at være fri for at komme paa Fattiggaarden derved, at hun faar saadan Hjælp. Selv om denne Kone nu end er filllet saaledes, at hun kan leve i sit Hjem, uden at komme paa Fattiggaarden, har jeg kjendt mange andre, der ikke ere saa heldig stillede, og for hvem de 10 Daler ikke ere tilstrækkelig til at leve af. De maa bide i det sure Æble, de maa krybe til Korsfer og gaa paa Fattiggaarden, og det er derfor, jeg siger, at man saa godt som tvinger dem derind. Derfor vil jeg henstille til Thinget og det eventuelle Udvalg — jeg har den fulde Tillid til ærede Minister, at han vistnok vil være villig til at gaa saa langt for at komme Humaniteten imøde — om der ikke i § 30, hvor der omtales de forskjellige Forsørgelsesmaader, kunde tilføjes en Bemærkning, som jeg strax skal nævne, med Hensyn til saadanne værdige Trængende, der enten have lidt Bidrag fra en eller anden Side, f. Ex. frit Husly eller deslige. Den Kone, jeg før talte om, har betinget sig Husly af Datteren, og dette bidrog Noget til at holde hende tilbage, da hun nødvendig vilde forlade den Arne, hvor hun har boet i saa mange Aar. Lige over for Bagabønder og uærdige Trængende har jeg ikke Noget imod, at vi have et Lyf, hvorved vi kunne hævme og tilbagevise ubillige Fordringer; men jeg taler her kun om værdige Trængende. Jeg finder, at Samfundet virkelig bør se hen til, at den værdige Trængende ikke bliver berøvet sin Frihed, men bliver understøttet paa en saadan Maade, at han kan leve. Jeg vil nu henstille, om der ikke til § 30, enten i et nyt Stykke eller efter „Arbejdsanstalter“, kan føies omtrent de Ord: Dog bliver der en Undtagelse for dem, der enten have frit Husly eller som bo hos deres Familie, saaledes at de ikke kunne sættes ind i Fattiggaarden uden efter frit Valg, medens de saa dog ogsaa bør understøttes nogenlunde. Vi kunne f. Ex. tage som Norm, hvad de Individer, der ere paa Fattiggaarden koste Fattigvæsenet; eller man kunde maaske trække en lille Kvotabel fra og sige, at de skulle have $\frac{7}{8}$ deraf. Der er kommen mange Ranter frem i denne Retning, og de to ærede Medlemmer for Kjøbenhavns Amts 5te Valgtreds (Holstein-Ledeborg) og for Solbæk Amts 5te Valgtreds (Rasmussen) nærmede sig en lille Smule hertil, men det var dog ikke, som jeg før sagde, ganske i den Retning, hvori mine Ranter gif, —